

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 29 • Perjantaina 23. heinäkuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISELTA**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Kurkijoen Pitäjäjuhlat

LAUANTAINA 24.7.

Uudistetun KURKIJOKI MUSEON AVAJAISET

Klo 14.30 Linja-auto lähtee kaupungista Hirvikosken kautta museolle. Lähtö Nordean edestä 14.30, Hirvikosken Siwan luona 14.40, kunnantalon edessä 14.45. Vielä paikkoja vapaana, soita heti 76 22 551

Klo 15.00 Avajaiset

Tervehdyssanat Kari Kiiski
Juhlapuhe: Varsinais-Suomen museot ry:n puheenjohtaja Anne Sjöström
Museon esittely
Kahvitarjoilu, Kurkijoen Marttayhdistys

MUISTOJEN ILTAMAT *liput 7 eur.*

Klo 19.00 Hirvihovissa
Illan avaus: Kurkijoki –Säätiön hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen.
Keträpuun sijoille – näytelmä.
Kirjoittanut Leena Virtanen.
Tarja Leijon ja Erkki Heikkinen tanssittavat
Rummunsuon Marttakerhon kahvio auki koko illan.

SUNNUNTAINA 25.7

MESSU

klo 10 Kanta-Loimaan kirkossa
Ehtoollisjumalanpalveluksessa saarnaa rovasti Pertti Luumi Kanttorina Antti Haatanen.
Musiikki: Psalmi-ryhmä Karjala-kuorosta sekä Riitta Poutanen viulu, Antti Poutanen sello ja Heikki Poutanen urut ja piano. Tekstit: Maija Inki ja Kaarlo Kojo.

RUOKAILU

Klo 11.00-12.30 Seurakuntatalo
Kanta-Loimaan seurakuntatalolla,
Kurkijoen Marttayhdistys, 5 eur

PÄIVÄJUHLA *liput 5 eur.*

klo 13 Hirvihovissa
Juontaa Pirkko Riikonen
Musiikkia Karelia kvartetti
Saatesanat Eino Vepsä
Kukkatervehdykset Leena Virtanen ja Lauri Laukkanen
Saini ja Martti Repo
Yhteislaulu Karjalaisten laulu
Tervehdyssanat Pertti Hartikka, Kurkijoki-Säätiö
Musiikkia Karelia kvartetti
Juhlapuhe Kansanedustaja Markku Laukkanen
Musiikkia Karelia kvartetti
Puheenvuoro FM Kirsi Niukko,
Rajamaamaisemat tutkimushanke.
Puheenvuoro Eila Jantunen, Evakolapset ry

Väliaika 1 tunti
Yhteislaulu Varsinaissuomalaisten laulu
Tervehdys Tarja Kiviniemi, Loimaa
Vaik'syvän märkänis! Näyttelijä Kaija Kiiski
Musiikkia Karelia kvartetti
Murrepakina Arvi Heinonen
Päätössanat Arja Schwartz, Kurkijoen Marttayhdistys.
Yhteislaulu Maamme

Kahvion hoitaa Kurkijoen Marttayhdistys.

Pitäjäjuhlilla

Uudistettu Museo

Kurkijokimuseolla Lomaan kunnan Kojonperällä on ollut kesästä 2003 lähtien käynnissä EU:n Leader + -rahoitusta saava hanke Kurkijoelta nykypäivään. Hankkeen loppusumma on 67 000 euroa.

Museolle on tehty lauantaina 24.7. avautuva Kurkijokea ja kurkijokelaisuuden eri puolia esittelevä näyttely. Näyttelyn kokoaminen on antanut myös oivan tilaisuuden käydä läpi museon kokoelmissa olevaa materiaalia. Kesän 2003 aikana museon esineitä on luetteloitu sekä viety tietokantaan ja valokuvattu. Museon mittavan ja arvokkaan valokuvakokoelman luettelointi on aihepiirettään ja kuvien asianmukainen arkistointi on lähtenyt käyntiin viime syksystä alkaen.

Arkistointi tapahtuu pääosin talokootyönä. Myös museon kokoelmiin kuuluvat erilaiset dokumentit luetteloidaan hankkeen kuluessa. Kesäksi 2005 valmistuu kuvaa, ääntä ja tekstiä yhdistävä multimediaesitys, joka voidaan tuoda erilaisiin tapahtumiin ja eri ryhmien käyttöön myös museon ulkopuolelle.

Hankkeen ja näyttelyiden uusi-
misen myötä museolla oleva valtava tiedon ja tarinoiden varasto pääsee entistä paremmin esille ja käyttäjäkuntansa saataville. Esineillä, valokuvilla ja niiden välittämällä kertomuksilla on paljon annettavaa yhtä hyvin niille, joiden juuret ovat Kurkijoella kuin muilekin seudun historiasta ja nykypäivästäkin kiinnostuneille.

Kurkijoki-museon uusi näyttely on täynnä kauniita ja mielenkiintoisia yksityiskohtia.

Ulla Clerc on tehnyt mittavan työn Kurkijoki-museolla.

Museon hanke on työllistänyt hankevetäjän lisäksi hankkeen aktiivista ohjausryhmää ja mittavaa joukkoa talkoolaisia. Hankkeen vetäjänä on toiminut Ulla Clerc ja museon avajaisista eteenpäin hankevetäjänä toimii Maria Kauppinen. Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Kurkijoki-Säätiön varapuheenjohtaja Pirkko Riikonen.

Maria Kauppinen on uusi museon hankevetäjä.

Unto Miikkulaisen työ kansien välissä

Vuosikymmeniä kestänyt murresanojen taltiointi on viimeinkin saanut arvoisensa päätöksen, kun Elisenvaarassa syntyneen Unto Miikkulaisen teos on loimaalaisen Ooli Oy:n kustantamana valmistunut. Kirja julkistetaan Pitäjäjuhlilla.

Kirjan kieliasun on tarkastanut FM Raija Miikkulainen Suomen kielten tutkimuskeskuksesta.

Unto Miikkulainen on aika-

JATKUU SIVULLA 4

NÄYTTELYT HIRVIHOVISSA

Marketta Uusikartanon (os. Kuosa) Kurkijokiaiheisia maala-
uksia esillä ja myynnissä.
Kalakurkien valokuvanäyttely vuosien varrelta.

MYYNTIPÖYTIÄ

Kurkijoki- Säätiön, Kurkijoki- Seuran, Loimaan Seudun Karjalaseuran ja Kalakurkien myyntipöydät täynnä mielenkiintoisia tuotteita, mukavia tuliaisia kotiin viemiseksi ja lahjaksi.

YÖPYMISET

Loimaan evankelinen opisto tarjoaa rauhalliset ja mukavat yöpymistilat. Yöpyminen maksaa 17 euroa, liinavaatteet opistolta 3 euroa ja sunnuntaiaamun aamupala 5 euroa. Varaukset p. 02-7627217 arkisin klo 8-15.

HUOM! HUOM!

Juhlat järjestetään tänä vuonna siis kokonaisuudessaan Loimaan evankelisen keskustassa, Hirvikoskella. Yöpymispaikan tarjoava opisto, kirkko, seurakuntatalo ja juhlapaikka Hirvihovi sijaitsevat kaikki kävelymatkan päässä toisistaan. Kaikkiin juhliä koskeviin tiedusteluihin vastaa Maire Soiluva p. 050-521 3336-

**Sisäsivuilla
TÄNÄÄN**

Pitäjäjuhlaohjelma 1964 sivulla 3

Kansanjuhla metsässä sivulla 4

Onervan kronikka sivulla 5

Rakas serkku sivulla 6

**Pentti Tirkkosen
muistelmia sivulla 7**

Harvinainen tapaaminen sivulla 8

23.7.2004

Kurkijoki-uutisia

* Tätä Kurkijokelaisen numeroa on ollut kirjoittamassa 16 henkilöä. Tekemässä sen lisäksi sivunvalmistaja Veijo Lieskivi, jonka panos lehden ulkonäölle on mittava ja kiitetty, Satakunnan painotuotteessa on useampi ihminen osallistunut painamiseen ja postitukseen – he ovat tärkeässä osassa, että lehti valmistuu ja lähtee jakoon, ja vielä Postin lajittelijat ja jakajat, jotka tuovat lehden lukijalleen. Kaikki tekijät ansaitsevat kiitoksemme.

* Kurkijoki-puisto on saatu kuntoon Loimaan kaupungissa. Kiitos niille henkilöille, jotka vaikutitte siihen, että puisto saatiin taas kuntoon, kauniit istutukset kasvamaan ja paikka viihtyisäksi.

* Kurkijoki-museon uuden näyttelyn avajaisia vietetään lauantaina. Museo-hankkeessa ovat paiskoneet töitä mittavasti niin hankevetäjä Ulla Clerc, koko ohjausryhmä, iso joukko talkoolaisia ja myös jo tuleva hankevetäjä Maria Kauppinen. Ulla jää nimittäin äitiyslomalle. Ullaa ennen museolla luettelointia tehnyt Charlotta von Essenkin saa kuulemma vauvan näinä päivinä...

Mielenkiintoinen vaikutus meidän museolla! Onnea Charlottalle ja Ullalle, kiitos mittavasta työpanoksesta ja onnea uuteen työhön myös Marialle.

* Kauko Virtanen on ”keitetty monessa kurkijokelaisessa sopassa” eikä hän vieläkään ihan ilman luottamustehtäviä jää, vaikka vetäytyykin ”eläkkeelle” rahastonhoitajan tehtävistä. Hän jää yhä museo-hankkeen ohjausryhmään. Kiitos Kaukolle hienosta tehtävien hoidosta! Uutena rahastonhoitajana aloittaa elokuun alusta Raimo Savolainen. ja onnea hänelle työhönsä!

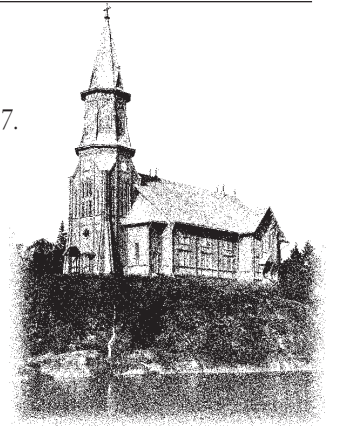
* Kiitos jo etukäteen kaikille Kurkijoki-juhlien esiintyjille, talkoolaisille, kaikki Martat mukaan lukien: Teette ison työn, jotta kaikkien juhla olisi onnistunut!

Onnea Unto Miikkulaiselle ja Eino Vepsälle uuden kirjan johdosta, on hienoa saada se juhli-le myyntiin!

Maire Soiluva
Päätoimittaja

Hartaus sunnuntaiksi 25.7.
Kirkastussunnuntai

Onko syytä huoleen?

”Heittäkää kaikki murheenne hänen (Jumalan) kannettavakseen, sillä hän pitää teistä huolta.” Näin kehottaa apostoli Pietari. Ettäkö vapaudumme kaikista murheista, kunhan vain teemme asiamme rukouksessa Jumalan tietäväksi? Kaikkiko järjestyy? Lupaako Rooman ensimmäinen piispa liikoja?

Muistan, kuinka muutama vuosi sitten olin poikani matkassa, kun hän oli oppilaitoksen pääsykokeissa Turussa. Kun olin jättänyt hänet tenttiinsä, etsiäydin levottomana isänä tuomio-kirkkoon. Minua taisi jännittää enemmän kuin kokelasta. Kirkon oikealta pitkältä seinältä löysin hiljentymispaikan. Seinällä oli kaunis puinen krusifiksi. Polvistuin sen eteen, poikansa opiskelupaikasta huolestunut isä.

Rukoilin. Pyysin pojalle viisautta ja keskittymiskykyä tenttiin, että hän saisi haluamansa. Kesken tuon kaiken tunsin rukoilevani hölmöjä. Mikä minä olen Jumalaa neuvomaan? Mistä minä tiedän, että juuri tuo oppilaitos olisi pojalleni se oikea? Kuinka varma voin olla siitäkään, että se opiskeluala on pojalleni hyväksi, vaikka hänellä kuinka kova halu olisi sisäänpääsyyn? Millä oikeudella minä pyydän, että Jumala jättäisi jonkun muun pääsykokeisiin osallistuvan rannalle antaakseen juuri minun pojalleni opiskelupaikan?

Oivalsin, että minun on rukoiltava toisin painotuksin. Autuaampaa olisi pyytää, että poikani löytäisi paikkansa tässä elämässä. Tärkeämpää olisi rukoilla, että Jumala varjelisi lapseni elämän. Tietyn opiskelupaikan pyytämisen sijasta isän tulisi huokailla sitä, että nuorukainen löytäisi sellaisen elämänuran, joka sopii hänelle, ja jossa hän saisi tehdä sitä, mikä tuottaa eniten hyvää, hänelle itselleen ja muille ihmisille.

Näitä puoliksi sanoja vaille jääviä mielikuvia rukoillessani levottomuuteni hävisi. Se, kuinka pojalleni pääsykokeissa käy, ei enää ollut keskeistä. Käy kuinka käy, niin hyvin käy. Pääsee tai ei pääse, ei sillä ole väliä. Kyllä elämä pojan eteen tuo sen mitä pitääkin. Isän hätääntynyt levottomuus taipui tyyneydeksi: Kyllä Jumala tietää!

”Heittäkää kaikki murheenne hänen kannettavakseen, sillä hän pitää teistä huolta.”

Tiedän, ettei tuollaisia uuden oivaltamisen rukouskokemuksia elämäni montaa mahdu. Ei tarvitsekaan. Minulle riitti tuo yksi. En väitä, että se olisi kerralla ja lopullisesti poistanut minulta levottomuuden aiheet, karkottanut pysyvästi kaikki elämäni murheet. Mutta opin, että ainakin osa murheistani johtuu omasta ahneudestani. Haluan elämältä sitä tai tätä tai tuota. Murehdin, koska pelkään jääväni paitsi, että haluni eivät täyty. “... hän pitää teistä huolta.”

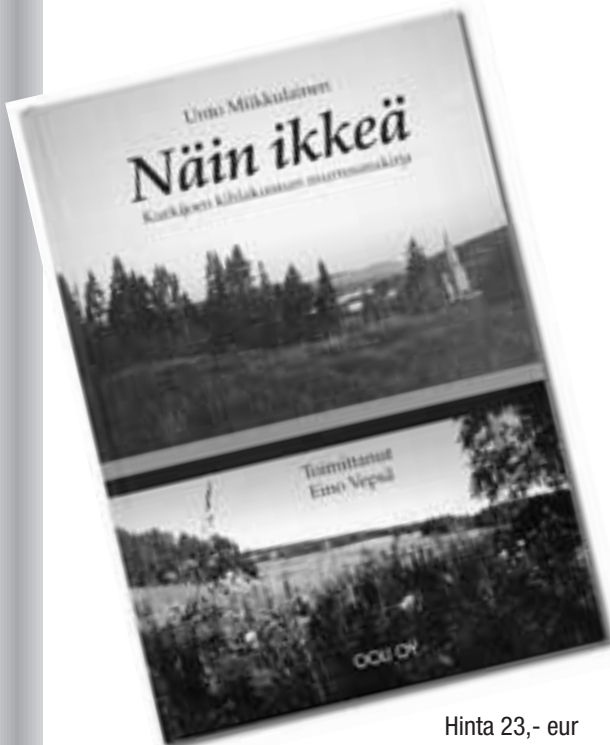
Murheeni vähenevät, kun suostun näkemään, että elämässä voi tapahtua paljonkin asioita, jotka eivät ole toivelistallani. Ja silti minusta “pidetään huolta”.

Esa-Matti Peura

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka oli Suomen presidenttinä enne Paasikiveä?
2. Mikä on Yhdysvaltain suurin osavaltio?
3. Paljonko vettä saa kuutiosta pakkaslunta?
4. Kuinka monta rattiijuoppoa kärehti viime vuonna?
5. Missä kaupungissa Al-Azsan moskeija sijtsee?
6. Kenen ruumiista Kaarlehtua häpäisee Edelfeltin kuuluisassa maalauksessa?
7. Missäläänissä sijaitsee Pelton kunta?
8. Kenen maala taulu on Akka ja kissa?
9. Mikä on Saksan pääkaupunki?
10. Mitä eläintä nimitetään myös kamelikurjeksi

Nyt myynnissä Kurkijoki-juhlilla!

Hinta 23,- eur

Unto Miikkulaisen kokoama **Näin ikkeä** – murresanakirja sisältää yli 4000 murresanaa. Eino Vepsä on lisäksi koonnut Kurkijoelta, Hiitolasta, Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista Parikkalasta yli 300 sananpartta, joista hän on osan myös kuvittanut. Mainio lahjakirja, tärkeä hakuteos!

Myynti:
Loimaan Kirjapaino,
Kirjakaupat
Kurkijoki-Säätiö

OOLI OY

NIMIPÄIVÄT

PE 23 Oili, Olga
LA 24 Kirsi, Kirsti, Tiina
SU 25 Jaakko, Jaakoppi
MA 26 Martta
TI 27 Heidi
KE 28 Atso
TO 29 Olavi, Olli, Uolevi

Yleisöltä

Kiitos

Muistamisesta.
Elma

Oikaisu

Artikkelissa Vanhan Kurkijoen rakennuksista oli mainittu Korpisaaressa 1900-luvun alkupuolella tunnettu kivimies Martti Jakonen. Piti puhuman Martti Jakosen pojasta, Heikki Jakosesta. Kirjoittaja pahoittelee virhettä.

Muistettavaa

– **Elisenvaaran marttakerho** kutsuttu Marttapäivän viettoon Joenperän Pohjan tilalle ma 26.7.klo 17 . Kyytiä tarvitsevat yhteys Alliin puh. 7621 840.

– **Hiitolan Pitäjäseuran** järj. joki-risteily uudella M/S Charlotta-alusella Pori- Reposaari- Pori la. 14.elok. lähtö klo 11. Matkalla ohjelmaa. Lisätietoja ja sitova ilmoittautuminen Raijalle puh. 02 6334975 tai 040 5387401 Kaikki ovat tervetulleita mukaan.

– **Iltamat, ”Ovat juuremme Karjalassa”** Kullaan Harjulassa 7.8. klo19. Perinteistä iltamaohjelmaa lopuksi tanssia. Kaikki ovat tervetulleita. Ilo pintaan vaik’ syvän märkänis järj. Hiitolan Pitäjäseura

– **” Siint’ on jämpästä 60vuotta”** Lähde mukaan muistojen matkalle Hiitola / Kurkijoki seudulle 10-12.syysk. Lisätietoja matkasta Hiitolan Pitäjäseura, Raija Laaksonen, puh. 040 5387401 ja 02 6334975

– **Loimaan seudun Karjalaseura** ry on varannut lippuja Kertunmäen kesäteatteriin 19.8. klo 21 näyttöseen Koivu ja kotitähhti. Soittele Maijalle ja varaa lippusi 5.8. mennessä p. 76 31 995 tai 040 5824983

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta satuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu ..... **60** centtiä/mm

Muut sivut ..... **45** centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä. Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:
vuosi ..... 35 euroa
6 kk ..... 20 euroa
3 kk ..... 12 euroa
Pohjoismaat ..... 39 euroa
Muualle ..... 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

50 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

N:o 29. Lauantaina heinäkuun 24. p:nä 1954

Kurkijoen Pitäjäjuhlat

POYTYYLLÄ 25. 7. 1954

Järjestäjänä Kurki-Säätiö. Pöytyän Karjalaiset r.y.

JUHLAJUMALANPALVELUS Pöytyän kirkossa klo 10

Saarna: Kirkkoherra Arvi Kujala
Uruissa: Kanttori-urkuri Onni Lukka.
Liturgi: Pastori Kalervo Tamminen
Avustaa: Kurkijoen kirkkokuoro, johtaa Antti Korjonen.

PAIVAJUHLA Kytäjäpohjan pihassa urheilukentällä klo 13

Torvisoittoa, Kurkijoen soittokeuhko, johtaa Antti Korjonen
Aikusanat, maanvilj. Pekka Kiiski
Kuorolaulua, Kurkijoen mieskuoro, johtaa Antti Korjonen
Juhlapuhe, maanvilj. Jalmari Pusa.
Yhteislaulua Karjalaisten laulu ja Varsinaissuomalaisien laulu torvien säestyksellä)

Välitauko ja tarinapäivä
Tarpeen mukaan n. 30–40 min.

Torvisoittoa, Kurkijoen soittokeuhko
Juhlaruno, kirj. joht. Heikki Kiiski, lausuu opettaja Martta Juvonen.
Kuorolaulua, Kurkijoen sekakuoro.
Vapaa sana
Kuorolaulua, Kurkijoen sekakuoro.
Loppupuhe, Pöytyän Karjalaisten pj. H. Kuosa
M A A M M E

Pääsi kurkijokelaissyntyiset, on myös kanta-Suomen rahvas erikseen tervetullut tähän muistojen juhlaan.

JUHLATOIMIKUNTA.

Ravintolasta haastat Pöytyällä toimivat Kurkijoen marjat.

Tapahtumakalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpylänselä 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

- 22.-25.7. Suojärven pitäjäjuhlat, Suojärvi
- 24.-25.7. Kurkijoen pitäjäjuhlat, Loimaa
- 24.-25.7. Muolaa-juhla, Forssa
- 25.7. Heinjoki-juhla, Vihti
- 31.7.-1.8. Koivisto-juhla, Perniö
- 31.7. Hutterin sukuseuran sukutapaaminen, Tampere
- 31.7.-1.8. Kivennavan Kihut, Lammi

Elokuu

- 1.8. Sakkola-juhla, Huittinen
- 1.8. Sortavalan pitäjätalouden 50-vuotisjuhla, Jyväskylä
- 1.8. Evakkojuna-tapahtuma, Jokioinen ja Humpila, järj. Jokioisten Karjalaisseura
- 4.-7.8. Aunuksen Karjalan matka, ks. www.palkjarvi.cjp.net/
- 7.-8.8. Hiitolan pitäjänjuhla, Pori
- 7.-8.8. Impilahti-juhla, Oulunkumpu

Runopalsta Juhannusyö 2004

SUURI SYLI

Miten monta kertaa lienen puristanut syliin pienen pikkaraisen, ihanaisen oman päiväkerholaisen. Turvaa siitä varmaan haitte aina syliin tulla saitte.

Turvallinen oli syli ikäväkin meni yli. Asioita pohdittiin tärkeitä ne oli niin, monet pienet salaisuudet vaikka tukkasoljet uudet.

Kaulaan kiertyi kädet pienet mitä miettinytkään lienet. Hetken viivyt rakkahin, sitten siirryit leikkeihin. Hiljaiset tai vallattomat, jokainen kuin ikiomat.

Mielestäin en ketään heitä, rakastinhan paljon teitä. Kallis aika yhteinen unohda en sitä, en. Ihanat nuo kerhopäivät monet, monet mieleen jäivät.

Terttu Ketola

Saunassa

Tule kesäiseen saunaan, toivotan tutun, siellä vaivatkin hautaan, kerronpa jutun: On kesäinen sauna kuin linnun maito, siellä sielu lepää ja on tunnelma aito.

Keskikesän tyyni yö vain satakieli laulaa jaksaa. On taakse jäänyt touhu, työ nuotio vain hiljaa naksaa.

Lehtokurppa lentää ääntäin kohti metsälammen rantaa, käen kukunnankin kuulen, kaiku takaisin kun antaa.

Lippu salossansa hiljaa ompe vakain aatteen, Suomen pellot kasvaa viljaa kansan tämän tarpeihin. Suomi kaunis, kylmä maa terveen ruuan kasvattaa.

Myös metsälampi uinuu hiljaa yössä tyynen suviyön, kasvattaa veden viljaa niiden alkaessa työn.

Satakieli antaa vuoron kun aamu alkaa sarastaa toisten lintuin laulukuoron huomion taas varastaa, aurinkoinen kirkas aamu eloon herää koko maa, poistuu öinen hauras haamu mennen kauden vuoden taa. Mummo

Ja vastan kun uuden vielä hankin, on velatkin multa tallessa pankin.

Siellä tuoksu on hieno ja kun löytyä viskaan ei tarvitse turkkia vetää niskaan. Lähtee monta harmia mielestä pois, jospa aina kesäinen sauna ois. Mummo

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelmasta

Rummunsuon kanavatyömaalta otetusta kuvasta tunnistettiin mukavasti henkilöitä. Rummunsuolainen Pekka Pajari on kuvan keskivaiheilla valkoisessa paidassa ja mustassa liivissä. Mikriläläinen Kalle Pörsti on kuvan etualalla oikeassa laidassa seisomassa, hän nojaa vasemmalla kädellä lapioon ja oikealla keppiin. Neljäntenä oikealta kuvan yläreunassa seisoo rummunsuolainen Pekka Arveli vilttihattu päässä, yllään liivit ja valkoinen paita. Moni muukin kuvan miehistä on Rummunsuolta, mutta myös ulkopuolisia työmiehiä oli runsaasti. Kauempaa tulleet yöpyivät ja ruokailivat Rummunsuon taloissa. Kiitos tietoja antaneille!

Kuva on Rummunsuolta Paavolan ryhmän läheltä. Työväki kävi Elsan kotipaikan naapurissa Tirrillä (kutsuttiin Ylä-Tir-

riksi) syömässä ja kauempaa tulleet yöpy-mässä. Joskus iltaisin työmiehet halusivat tanssia ja saivatkin luvan isäntäväeltä. Iho-järveltäkin tuli tyttöjä tanssimaan. Jotkut löysivät puolisonkin työmiesten joukosta mm. Tirrin tytär meni naimisiin jaakkimailaisen miehen kanssa. Kanava kaivettiin, jotta Rummunsuon pelloille saatiin johdet-tua vettä, oli vesikanava. Rummunsuolla oli noin 20-30 ha tiloja, joilla oli suota ehkä 10 ha. Isännät maksoivat kanavatyön yksissä tuumin. Aluksi puuhassa oli 4-5 ta-loa, jotka vaihtuivat myöhemmin. Mm. Elsan isä Pekka Heinonen oli mukana-hankkeessa. Elsa ei tiennyt saatiinko kai-vuuseen valtion apua. Miehiä oli töissä sekä Rummunsuolta, Kurkijoelta laajem-min että muualta.

Keitähän hevosmiehiä kuvassa on ja minkä talon edustalla? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net.

ONKS TIETOO? KEN KERTOO??

Oheinen kortti löytynyt vasta vanhoja papereita selattaessa. Se on tullut isoäidillemme USA:sta 1955. Kortin lähettäjä on ollut Mari Toiviainen. Isoäitimme, Anna-Mari Asikainen oli os. Toiviainen. Kiinnostaisi tietää oliko ko. henkilö jotain sukua (ei lähisukulainen) ja mikä oli hänen elämänsäkaarensa. Menikö hän käymään USA:ssa vai jäikö hän sinne "ilman aikojaan olemaan". Kortti on osoitettu naapurille!?! Onko naapuruus ollut Kurkijoen Saviilla, Loimaan Hirvikoskella, vai missä? Odotamme tietoja: Terttu Leino, puh. 02-4383694 tai Viljo Lattu, puh. 02-4877524

JATKOA SIVULTA 1

naan tarkalla korvalla kuunnellut isoisänsä Antin ja hänen Mikko-veljensä eloisaa kerrontaa aidolla Kurkijoen murteella, kun nämä haastelivat päivän asioista, kertoivat “vanhan kansan” tarinoita ja opetuksia sekä turisivat tupaan tulleiden vieraiden kanssa. Nämä 1800-luvun loppupuolella syntyneet murteen taitajat olivat sellaisia oppiisiä, että kirjoittaja vieläkin haastaa ehkä puhtainta Kurkijoen murretta, mitä nykyisin on vielä kuultavissa.

Kirjan saatesanat kirjoittaja aloittaa seuraavasti: “Kurkijoella, kuten koko ryöstetyllä Karjalan alueella käytetty vivahteinen ja moni-ilmeinen murre tulee lähivuosikymmenien kuluessa häviämään, koska yhtenäisen, useiden vuosisatojen ikäinen asuinalue on jouduttu aseiden edessä jättämään.” Siksi on suuri kulttuuriteko, että Unto Miikkulainen on kirjannut muistiin jo suurelta osaltaan käytöstä kadonnutta murresanastoa. Nämä, n. 4000 murteellista sanaa on kirjassa selitetty myös kirjakielellä ja niitä valaisee vielä kolmatta sataa esimerkkivirkettä, jotta paremmin opittaisiin tietämään missä yhteydessä sanaa on käytetty.

Unto Miikkulainen ja Eino Vepsä tuovat kirjansa myyntiin Kurkijuhlille. Sieltä voit ostaa teoksen jopa tekijöiden nimi-kirjoituksin.

Murresanakirjaan on kerätty myös Kurkijoen kihlakunnan alueelta eli Hiitolasta, Kurkijoelta, Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista Parikkalasta tallennettuja sananparsia, joista osa on myös piirroksein kuvitettu. Sananparret

on koonnut ja kuvittanut kirjan toimittaja Eino Vepsä. Kirjassa on myös värillinen kartta pakkoluovutusta Karjalasta. Kirja on myynnissä pitäjäjuhlilla heti kutsuvieraille järjestetyn julkistamistilaisuuden jälkeen.

Ken vielä nukkuu!

Unikeonpäiväkin on vanha kristillinen merkkipäivä. Sen ruotsin kielinen nimi:”sju sovars dag”, ‘seitsemän nukkujan päivä’, viittaa selvästi siihen, että kyseistä päivää vietetään se itsen luolassa nukkuneen marttyyrin muistoksi.

Legendan mukaan vuonna 249 keisari Deciuksen vainojen aikana seitsemän hurskas ta miestä, jotka olivat veljeksiä, olivat paenneet erääseen Efeson lähellä olevaan luolaan ja nukahtaneet sinne. He heräsivät vasta vuonna 447, jolloin keisari Theodosius II oli valtaistuimella. Miehet luulivat nukkuneensa vain yhden yön.

Suomalaiseen kalenteriin unikeonpäivä tuli 1600-luvulla. Kansa luuli päivän olevan nimipäivä sille, joka uinaili tuona aamuna pitempään. Viimeisenä nousut sai nimen unikeko.

1700-luvulla Länsi-Suomessa tavallinen nimipäiväsankarikin käytiin usein herättämässä meluun tai lauluun. Unikeonpäiväinen kiusoitteuperinne on suomalaisten ihan oma erikoisuus. Unikeonjuhlinta levisi Suomessa laajemmin 1800-luvulla.

Almanakkamme lienee maailmassa ainoa, johon unikeonpäivä on vielä merkitty. 1973 se saiseurakseen Heidin nimipäivän.

Kylpyläkaupunkien unikeot

Suomen kylpylät olivat 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa lähinnä paikkoja, missä hoidettiin tervettä. Unikeonpäivän seutu heinäkuun lopulla oli vilkasta sesonkiaikaa. Kylpylävieraat nousivat varhain aamulla, jopa kuuden aikaan, juomaan terveysvesiä. Heistä oli hauskaa seurata, kuka tuli paikalle viimeisenä. Tätä onnetonta tai onnellista alettiin muistaa kuten muitakin nimipäiväsankareita siellä, missä ihmiset kokoontuivat iloisella joukolla yhteen. Kylpylöiden unikeonpäivänvietto alkoi kiusoittelestusta. Ensin siihen osallistui koko kylpyläseurue, ja sitten juhla levisi koko kylpyläpaikkakunnalle. Kaduilla vaelsi kulkueita, jotka yömyssyihin ja pitkiin paitoihin pukeutuneina paukuttivat kattilankansia, töräyttelivät torvia, viskoivat kukkia jopa takiaisiakin unikeon päälle. He lauloivat kovaäänisesti Jaakko kultaa herät-

täen koko kaupungin.

1900-luvun alkuvuosikymmeninä kylpylät lakkasivat vähitellen kiinnostamasta ja kylpyläkulttuuri rappeutui. Samalla unohdettiin unikeonjuhlakin. Mutta sotien jälkeen paikakunnat alkoivat kehittää turistihoukuttimia, ja Naantalissa keksittiin vanha unikeonperinne. Vuodesta 1969 on joku Naantalia myönteisellä tavalla tunnetuksi tehnyt kaupunkilainen tai kesävieras kokenut kovan kohtalon: unikeoksi valitun käy aamulla herättämässä ja hakemassa perinteinen melskaava kulkue, ja kyydityksen jälkeen hänet syöstään venelaiturilta meriveteen.

Naantalin unikeonjuhlissa on tullut oikea kesäjuhla konsertteineen pukukilpailuineen, juhlineen ja markkinamenoineen. Kyllä olisivat Efesoksen marttyyrit luolassaan ihmetelleet, jos olisivat tienneet, millaisen karnevaalin heidän pako-reissunsa joskus jossakin Pohjolan perukoilla aiheuttaa.

Raili Poutanen

Lähdeaineisto: Fokus Suuri perinnekirja

Veteraanit istuvat lepuuttamassa jalkojaan sankaripaaden edessä.

TALI - IHANTALA SUURI KANSANJUHLA METSÄN KESKELLÄ

Lähdimme aamuvarhaisella Lahdesta linja-autolla 2.7.2004 kohti Ihantala ja olimme perillä kolme tuntia ennen juhlan alkamista,

Tali- Ihantalan taistelujen 60 -vuotismuistojuhla pidettiin juuri samalla paikalla, missä raivokkaimmat taistelut käytiin kuusikymmentä vuotta sitten.

Samalle paikalle pysähtyi venäläisten eteneminen.

Kun liput saapuivat, Puolustusvoimain varusmiessoittokunta esitti Finlandia-hymnin. Tervehdyspuheessaan Taisto Tähkämaa sanoi: “Näissä taisteluissa miehet olivat fyysisesti ja henkisesti äärrajoilla. Monen nuorukaisen viimeinen näky oli oma äiti.”

Taisto Tähkämaa on itsekin taistellut Ihantalassa.

Kenttäpiispa Hannu Niskanen totesi puheessaan: Ratkaisutaisteluissa Suomi taipui, mutta ei tahtunut.” Suomen itsenäisyys ratkaistiin 60 vuotta sitten taisteluissa, joissa kaatui, haavoittui tai katosi noin 8500 Suomen sotilasta.

Varusmiessoittokunta esitti Suomen sotilaan hymnin, jonka jälkeen laulettiin virsi 577.

Yhteisen seppeleen lasivat eri joukko-osastot. Myös entiset Ihantalan seurakuntalaiset lasivat seppeleen.

Muistojuhlissa sai kan-

taesityksensä Harri Ahmksen säveltämä Balladi Ihantalasta, Se on Lasse Heikkilän kirjoittama runo, joka on löytynyt hänen jäämistöstään. Heikkilä taisteli Ihantalassa panssaritorjuntamiehenä.

Kenraali Jaakko Valtanen sanoi puheessaan, että paikalle kokoonnuttiin ennen kaikkea kunnioittamaan kaatuneita tovereita ja muistamaan nuoruuden ankaria kokemuksia. Jaakko Valtanen sanoi: “Tali-Ihantalan taisteluissa ei kyse enää ollut voitosta tai häviöstä, vaan siitä, saataisiinko taisteluilla turvattua riittävät lähtökohdat rauhalle.”

Sonores-kvartetti esitti Suomen laulun ja Sotilaan viimeinen näky: Äitkö tänne oot saapunut luo, armahin äiti pois kyynelees nuo...

Pohjois-Kymen Sotilaspoikakillan kuoro lauloi Suomalaisen rukouksen Varusmiessoittokunta avusti ja kuoro lauloi Veteraanin iltahuudon.

Kansaa oli saapunut juhliin ympäri Suomea, ihan Perä-Pohjolaa myöten. Yli 50 linja-autoa. Lähes kaksituhatta viisisataa henkeä. Kaikki eivät sopineet siihen metsän ympäröimälle aukiolle, vaan ihmiset istuivat metsän laidassa puiden varjossa, jossa olikin hyvä olla,

kun aurinko paistoi kuumasti koko päivän.

Auringinpaiste oli hyvä, kun viikkokaupalla oli sataanut lähes joka päivä.

Veteraaneja oli paljon. Lahdesta oli Ilmari Laukkanen vaimonsa Bertan kanssa.

Ilmari etsi paikkaa, jossa hän haavoittui kesäkuun 28. päivä 1944, mutta olimme kai vähän eri paikassa, kun ei löytynyt. Ilmari on kysynyt myöhemmin kaverilta, joka oli hänen kanssaan tulenjohtueessa:

”Miksi jätit minut. kun haavoituin?” Kaveri lähti juoksemaan, kun venäläiset hyökkäsivät suurin joukoin. “Luulin sinua kuolleeeksi”, vastasi mies.

Keskustelin entisten ihantalaisten kanssa siellä metsikössä, olivat sisaruk-sia.

“Pitihän meidän lähteä tänne kotikylään, kun on näin suuret juhlat, joita ei koskaan ennen ole ollut.

Aukion toisessa päässä on suuri luonnon kivipaasi, jossa lukee:

1944
IHANTALAN
TAISTELUT
KUNNIA
SANKAREILLE

En osaa sanoin kuvailla sitä tunnetta, jota tunsin. Se oli jotenkin niin ihmeellinen, harras, kunnioitusta herättävä, ihmisläheinen tunne.

Kun aurinko lämmitti siellä luonnon keskellä ja Karjalan linnut visersivät metsässä, oli juhla parhaimmillaan.

Annikki Söderholm

Pitkästä linja-autojen jonoista vaelsi ihmisiä metsään juhlapaikalle.

Kurkijokelaisen no 21 IV.2000 “Lopotintyttö” Ku- van kera kysyy Elisenvaa- ran asemalla heinäk 1942 lankaavan pojan tietoja. Itse hän on kuvassa lottapu- ku päällä ja minä tämän ju- tun kirjoittaja kiilloitan hä- nen kenkiä. Selailin vanho- ja Kurkijokelaisia ja tunsin oman naamani lankkipoika kuvassa, säkkimäkijutussa tekstin lomasta löysin kysy- myksesi.

Juttuni: Elisenvaaran lankkipojat v. 1942-1944

Olen lankkipoika Kyösti Vanhanen synt. 1929 Huu- tomäen tien varressa ja aloi- tin “bisneksenteon ” 1942 keväällä Elisenvaaran ase- malla. Asema toimi silloin Kamarahkon puolella, pu- sutunnelista itään, ennen veturimiesten lepotaloa. Siinä oli myös lottien pitä- mä ravintola. Kenkien kiil- lottaminen suoritettiin lank- kupenkkien vieressä, yl- häällä ratapihan tasolla. Alas meni pitkät portaat ra- tapenkalta.

Ensin työskentelin yk- sin, kunnes Hannosen pojat seurasivat minua yrittäjinä. Samoin Pentti Roopen poi- ka Muolman. Työn kiireys oli kova junien tuloaikoina.

Välillä huutelin: “Kengät kiillotetaan, saappaat ras- vataan, karvakengät (mok- ka) kammataan.” Näin kiinnitin asiakkaiden huo- mion kenkiensä hoidon tarpeesta.

Keskinäinen kilpailu keskuudessamme toimi erinomaisesti. Kateus ei liene iskenyt välillämme. Minulla oli “komu” jossa oli lankkiharjat, mustat ja ruskeat, kahdet kumpaisia- kin käsiä varten. Työ teh- tiin molemmin käsin harja- ten yhtäaika, tarkasti, asi- akkaan sukkia likaamatta. Komussa oli lankit Viking- tai Nigrolin-purkit tai Kas- kas, jota oli myös valkoi- sia kenkiä varten. Asiakas- kunta muodostui 90%:sti sotilaista, lomalle meni- jöistä. Elisenvaara oli en- simmäinen etappi “sivis- tyksen” pariin saapumises- ta heille, kun oli jo “kan- sainvälistä” lankkipoikien kenkähoitoakin saatavilla. Saappaat lankattiin vitosel- la, puolikengät 2:- mk ja 3:- mk:lla ja pölyt pois 1:- mk:lla.

Ensin saappaat puhdis- tettiin savesta ja pölystä. Sitten levitettiin kiilloke. Kun se oli kuivunut, harja- us kiiltäväksi ja päälle lop- pusilaus samettikankaalla tai villakankaalla hanga- ten. sanottiin: ”viis mark- kaa ja piimärahat, joka oli

Kurkijokelainen

Plankkipojat

extraa. Usein taskun pohjan kolikot saatiin extrana. 1943 ja 1944 olivat “platformut” vanhan aseman kohdalla ja työskentelypaikat olivat siistimmät. Oli jo aseman kukkaistutuksia, pensaita ja ruohikkoa aseman ympäris- tössä.. Uusi asemarakennus- kin oli tehty. Siinä oli myös posti,kanttiini ja VR:n toi-

minnot samasta ovesta si- sään. Lankkipoikien työ- aika oli junien tuloaikaan, aamuin, illoin ja välillä päi- välläkin. Noin puolen tun- nin, maksimissaan tunnin yhtämittäinen työrupeama piti urakoida vauhdilla. “Komu” oli minulla S.G. Paasivaaran margariinilaa- tikko, puinen, jonka päälle

Otinkohan liian ison urakan? Päätin väsätä kronikan kolmestakymmenestäitsestä Kurkijoen kylästä, joista neljätoista ihan suuren Laatokan kyljestä. Alhon, Aromäen ja Titon pollet vetelivät auroilla vakojaan näin kertoo historia; muinaiseen Laatokanmeren pohjaan, Kennaali Koho pistäi Tittolaisessa saunassa syntymässä! Neljässä Kurkijoen kylässä oltiin omista asemistakin ylpeitä nehän olivat: Alho, Elisenvaara, Sorjo ja Haapavaara, lisäksi Keinäsen Taavetin seisake ja kilometrikaupalla rataakiskoja. Mörskyn Taavetti puolestaan veturit uottija lähetteli Alholla junia. Opettaja Tynni luotsasi koulua, huolehti lasten luku ja laskutaidosta. Moni oli tullut Sorjoon nälkää pakoon ja taalasivat mielellään ruotsia. Aromäki, Oksentiinmäki, Särkijärvi ja Titto elelivät keskenään kuin neljä sopuisaa sisarusia. Siellä talkoohenki hyvin tunnettiin, Titonkanavakin porukalla perattiin, vempeleet valmistettiin, näytelmät, torvisoitot ja laulut harjoiteltiin. Oksentiinmäellä kipusivat solasetin kohti taivasta, Titossa oli kaivonvintti toteimina... Lasetunlammella lauloivat kuovit ja taivaanvuohet, pihoissa vapaana maataiskana. . . Vaikka oli asemia muitakin, kyllä Elisenvaara oli kuuluisin, jos hypätään vuosikymmeniä ajassa eteenpäin, se oli myös surullisin. Palataan takaisin... Vuonna 1920 seisoi presidentti K. J. Ståhlberg asemalla. Neljä vuotta myöhemmin Ruotsin kuningas ja prinssikin olivat samalla paikalla, “adjutantteinaan” Kurkijoen omat kuuluisat: L.Kr. Relander, Arokallio ja Malmivaara. Mitä se asema vielä olisi nähnytään, jos ihmiskunta olisi pysynyt lestissään? Maantietä myöten kun kohti Hiitolaa lähdettiin, siellä muutama savu kohosi. Pitäjän kolme pienintä kylää: Levonpelto, Hanneenlahti ja Kannansaari nauttivat

kauniista luonnosta, linnuista taivaalla, miettivät tienoon muinaisuutta. Oli Kannansaaressa luostarikin aikoinaan, hiljaiset nunnat omissa puuhissaan. Löytyisi varmaan jotain “uutta” jos arkeologi nyt sinne lapionsa tuikkaisi. Levonpellon Muoso- Jussilla se tiedettiin, riveäminen, oli erikoinen ammitti. Lepousmäki, yksi pienistä kylistä, eleli ihan hissukseen, omistivat Ohtjärven ahvenet ja Soskuanjoen simpukoineen siinä kupeessa Otsanlahden ja Haavikon. (Hawiko on vanha tieto.) Haavikon hangille myös äitini suvusta osa jälkensä jättänyt on. Eli Haavikko sähkön puutteessa, ei kuitenkaan Asikaisen Juhanan tuvassa. Laittoi Juhana härvelit latinkiin, kohta jo radiotakin kuunneltiin. Kehitys kulki kulkuaan, Aromäen keskuksesta saatiin puhelut kuulumaan myös Haavikkoon, Tittoon ja mäkeen Oksentin: haloo, haloo vaan... Sitten taas eteenpäin taivalletaan aina Otsanlahden, Tuonelanjoen tuntumaan, jos elää tai kuolla aiotaan, varmaa on Otsanlahtea silloin tarvitaan. Se oli kaiken hengellisen elämän hermokeskus, tuntui enkelinsiiven kosketus olipa kyseessä syntymä, kuolema, häät, rippi tai henkisten eväitten tankkaus. Kuuppala, Lapinlahti, Vätikkä ja Uusikylä, kaikki Laatokanlahden kyliä. Oli Kuuppalassa hiidenkirmu ja piirunkirkko. Tohtori Räsänen puuhaili luonnon sylissä. Lapinlahdella majakka vilkutti silmää merenkulkijoille, Kurkiniemen kirjessä. Pappilan puustellin entiset asukkaat perustivat Uudenkylän, järjestelivät olojaan... Vätikkä ei joutanut sähköjä suremaan, kesällä tuli hiekoille väkeä ihan solkenaan, monia veneitä tarvittiin kun Hosseuksensaareen ja kalaverkoille soudeltiin. Nykyaukkaat ovat kai saasteillaan saaneet Vätikästä huurrepajunkin kuolemaan? Iso Kirja muistuttaa: käännä toinen poski vaan... mutta eihän se tule

KURKIJOEN KRONIKKA

kuuloonkaan! Räihävaara, Mikrilä, Luhovaara ja Savoja, nämä kylät olivat pitäjän keskikohtaa. Mikrilän poika lylyä lykki, teki tutuksi tullutta, historiallista numerosarjaa, sillä kolmosten sarjalla Hakulisen Veikko kohahdutti ihan koko maailmaa, poika pisti Oslossa v. -52 plakkariin oikein olympialaisen kultamitalin. Tuskin Räihävaaran Uskalinmäen näkötornista oli silmänkantama Mikrilään ja kun molemmilla oli omansa, ei tarvinnut naapuriin mennä myllyynkään. Viidessätoista Kurkijoen kylässä myllynratas rupatteli, muutamassa myös sirkkeli, saivat voimansa vesiturbiinista, sammaleisissa seinissä kai myllytonttu asusti? Kuuluisa oli Räihävaaran lapikasmestarikin, mahtavasti työnäänet soi. Kun novgorodilaiset väkisin kylään yritti, silloin Kalmistokallio turvan toi.

Jos kunnon kiikkustuolia tai suksia tarvittiin, ne Luhovaarasta hankittiin. Liekö myös Veikko-poika aikoinaan serine rientänyt suksiasioissaan? Kerijoen varrella yökönlehtää tavattiin ja talvella jääkeikka pyöri vinhasti niin... Savojalla possulle kävi hullusti, se kikkeliinsä menetti, oli kuohari omasta takaa, oli myöskin harmaata graniittia, jota Pietariinkin kaupattiin.Pieni, suuri, elämäntaidon opettaja Varpu Siira tiesi: Talotkin harmaita, elämä ei! Kyöpelinmäen alueella, Tervun hovissa tuli Unosta ukkomies, nai inseptoorin tyttären. Sukeutui Cygnaeuksesta koulutoimen alkuunpanija, numeroitten isä ja puukstainten. Tänä päivänä, käsissä oikeitten omistajien Tervu olisi paikkana raharikkauden, tyssija luonnonkauneuden. Muistuisi

mieleen juustomeijeri, varsasaari torneineen. Jatkuisi lapanta pitkiensiimojen, koukuissaan pehurit, kuhat ja muut mereneläjät. Linnasaari antaisi töitä arkeologeille, sekä Kirkkokallio ortodokseihin kuuluville. Ihojärvellä ei tarvittu kelloja, “Venus” piti herätyksestä huolen: kello viis, pilli soimaan vaan, paatti kohti Vatikan hiekkaramoja, tai Pietariin kauppamatkoille. Parissikat olivat usein mukana ostot ja myynnit mielessään.Ahokkaan Matti valmisti ja myi komeita rekkiä ja kiesejä. Voit vietiin Viipurin Valioon. Kolme Kuntsia soitti haitaria, Äikään Paavo kaksirivistä ja urkuharmoonia,poikansa Tauno, tovia myöhemmin hämmästytti soittotaidollaan koko Suomenmaan. Rungonsuon perkaustyö onmeksi kesken jäi, kun sota keskeytti - vielähä näille... ! Valtio lainan takasi, lapiot heilui, hyvä mieli mieltä nostatti - sinne jäi paukapäille...! Kyllä Rummunsuolla hevosia rakastettiin, vaikka piiskanteolla tienattiinkin. Tehtiin loukkuja, ”lihoja” saaveja, viuluja, mandoliineja, lauloi sorvit ja paja. Poltettiin tiilet, oli kelloseppä, kirjakauppa, radionkorjaaja, hyppyrimäki ja ahkera väki. Kangasvuokkoja ihailtiin, Vahakiven alta aarretta etsittiin, ihmeteltiin aarnivaaleita. Sillankorva oli Aromäen, Särkijärven, Raholan ja Saviin keskellä, ikäänkuin sydämenä. Hevoskauppa kukoisti. Myllyn seinustalla keltatalvikki, ja mylly kolkotteli ryyneiksi jyvii. Viihtyisä paikka, jossa ulosottomieskin asustaa kun Savijoen rannalla on jokaiselle ilmainen kylpylä. Saviilla oli uudistukset kohdallaan, joka

tein kengänpohjan muotoi- sen, tallojen varaan korote- tun kenkätuen, joka toimi kantokahvana “firmaa” siir- rettäessä. Siirto oli jatkuva, kun asiakkaat istuivat sopi- vasti aseman lankkupan- keillä, kuin kottaraiset lan- galla. Nopeus lankkipojille tiesi suurempaa tuloa. Enimmillään “Plankkarei- ta” oli Elisenvaaran ase- malla viisi. Minä keksin ru- veta uuden tyyppiseen pal- veluun plankkipoikana. En- sin aamujunilla, platfor- mulla, lankkasin Äänislin- nan junaan asti. Astuin ko junaan, jossa vaunuissa kiillotin osastosta toiseen kenkiä ja Sortavalassa ju- nasta pois. Sieltä lähti mat- kustajajuna Elisenvaaraan välittömästi ja minä siihen. Sama työ taas. Matka kesti n. tunnin suuntaansa. Tulot oli toisiin lankkipoikiin nähden n. kolminkertaiset. Kesän ansiot riittivät mi- nulle koulurahoiksi aina talven yli vaatetuksineen. .

1944 lankkasin Sortava- lan asemalla ja kaupungilla Karjalan sillan molemmin puolin. Sotilaskuljetukset Äänislinnan suunnalta Kannakselle alkoivat.

Kävin kolme pitkää kuljetusjunaä läpi lonkaten eri päivinä. Kiillotin koviin taisteluihin matkalla olevi- en sotapoikien saappaat. Pojat olivat sitä mieltä, että

kiiltävin saappain mennään Karjalan läpi viimeiseen ot- teluun. Matka eteni mäki- sissä maisemissa hitaasti ja juna kulki verkkaisesti, että ehdin vaihtaa vaunua ulko- kautta “firma” kainalossa juosten. Sotilaat nostivat penkalta sisään vaunuun. Kun tulimme asemalle vii- den aikoihin Elisenvaaraan, tuli Venäläinen tähtisiipi rä- tisten kaartelemaan aseman ylle. Hälytys oli jo päällä. Ohjasin porukan Mikrilän- tien varteen suojaan Kama- rahkoon, kun kysyivät, mis- sä olisi turvallisinta.

Se oli lankkipojan paras tuottoisin työpäivä:750 markkaa + paketti mänty- suopaa + rukkaset ja matkan aikana sotilasmuonitus. Kyllä työnteko kannattaa tä- näänkin. Tuon Venäläisen tiedustelun lennon jälkeise- nä päivänä olikin Elisenvaa- ran suurтуhoisin pommitus. Lankkipojan hommat lop- puivat siihen matkaan. Sota julmistui ja alkoi evakkotie. Lankkipojista olen hengis- sä, eläkkeellä, entinen teks- tilii-yrittäjä, nykyisin va- paa-ajan sokerijuurikkaan viljelijä, Karunassa meren- ranta tilalla. Että sillei. Ot- takaa lankkipojat yhteyttä (taikka omaiset) minuun:

Kyösti Vanhanen
Voilahdentie 76
21590 Karuna
Tavataan Kurki-juhlilla.

talossa sähkövaloilla katseltiin, voimavirta ja jännitettä niin, laitettiin puimakoneet ja pärehöylätkin käyntiin,nousi kaivosta vesi yläilmoihin, oli kaikki helppoa niin, kun Karjalan Sähköä tarjottiin. Saares pitäjän pohjoisin kolkka, Sittasaarineen, lienee ollut tikkujakin omastatakaa!? Sähkö kylästä puuttui ja puhelin, puolukoita, lakkoja ja sieniä oli vaikka muille jakaa. Pelloilla halla oli tuntematon, löytyi palvelut kirjaston ja hyvä henki seinien sisältä. Metsikko- Jokiranta kärsi ansiotuloista, ei paljoa herunut Haverisen sysimiilustakaan. Vaikka pokasaha puuta söi ja kirves männyn kylkeen löi, tiukassa siinä oli leipä. Paukahti vasarakin viimelyöntinsä muutamaan salvameen pulavuosien terveisinä. Olikohan Kölsiissä hukassa vatupassi? Siellä huutamalla tietä oijottiin,siitä saatiinkin kylälle uusi nimi, Huutomäki, miksikäs ei vaikka Soikkeli?Kylästä puuttui sähkökin, mutta jokainen tunsi ja tiesi hyvin Soikkelin pohjiin pellossa kasvoi myös sokerijuurikasta, Antrean raakasokeritehdas ostajana. Harrastettiin mehiläishoitoa. Oli kylässä myös kivityön osaaja, autettiin VPKta. Rahola, toinen Lopotin esikaupunki. Osa Aromäkeä ja Tittoakin kuului Raholaan, minunkin kotini kauppakirjassa lukee Rahola, vaikka Aromäessä piiraat paistettiin. Chinchillat, ketut ja hevoset Raholassa kasvatettiin. Teuraspaikalle aseenkantoluvaton vei asean potkukeikalla! Iivoniemessä koulutilan karja laidunsi ja äitini kävi lypsyllä. Riekkala, rantakylä, kauneutta kuin saduissa, sai aikaan laskeva aurinko ja tietenkin neljänkymmenen erilaisen keto-

orvokin laaja kukkamatto. Nuottakuntia toimi kylässä kaksi, menneistä muistutti Käräjämäki.Runoilussa kaiketi Rastaan Matille kirkaasti häviäisin, jos hän vielä eläisi. Korpisaari, ainoa saarikoti, ulapan laineet löivät rantoihin tuhansia pärskeitä, nuottamiehet tiesivät mikä on rantisi, satatin, siklaverkko, vorokki, niillä nousi särvintä. Soskua jokineen jäi vähän Lopotinkylän varjoon ja katveeseen. Omisti valtio, mutta koulutila rakensi, ajatellen omaa etuaan, jokeen sähköläitOksen. Soskuanjoki oli kylän elinhermo, siitä vaan veneeseen ja Lopottiin asioille. Ympyrämuotoinen Linnämäki, juurellaan nurmen alla, ruotsinvallan ajoilta luurankoja. Sieltäkö ammensi kasvuvoimansa lehmus ja kasvi niin harvinainen, läpikuuitava noidanlукko. Linnamäenjuurella pidettiin joskus istujaisia, pàkaran alla pehmyt sammaltukko. Lopotti, oma kauppykylämme, sivistyksen kehto, jota aikakirjat kaupungiksi kutsuivat. Karjalan rata tuotti takapakkia, laivaliikenne hiipui, sekoitti ulkomaanvientimarkkinat. Lopotista pitäjämme hallittiin. Kolme pankkia rahat holvasi. Meijeri voit kimmusi. Hakulisen Hannes koneita käytti, oli apteekki, lääkäri ja poliisi, löytyi valokuvaaja, kirjakauppa ja kangasta, leipomo, kahvila, tavaraa vaikka mitä ja maaliskuun markkinat Oli kätilö Meriläinenkin ihmeissään kun oma poika seisoi kirkontornissa käsillään! Siinä ne sitten olivat lyhykäisesti kaikki kolmekymmentäseitsemän Kurkijoen kylää. Kaikille yhteistä oli kaksi kirkkoa, musiikki ja Marttatoiminta kaikissa erimuodoissaan, valoisia ja iloinen elämänasenne, vaikka aina ei aurinko paistanutkaan. Meniköhän tää juttu poskelleen? Mitäs näistä, meidätähän on luotu kestämaan! On tässä syntäksit sekaisin ja riimitkin vinksallaan, elkää olko huomaavinnaan, kaik asseet ovatkii kohallaan!

mietiskeli Onerva, 2004.

KARJALAISET KESÄJUHLAT

Näitä 56. kesäjuhlia vietimme Joensuussa, Pohjois-Karjalan pääkaupungissa kauniissa aurinkoisessa säässä. Ennusteiden mukaan ei ollut kovinkaan hyvää säätä odotettavissa, mutta joka tapauksessa ilmojen haltijat suosivat meitä karjalaan sankoin joukoin saapuneita juhluvieraita.

Jo perjantai iltana saimme virittäytyä lupsakkaan karjalaiseen tunnelmaan Sari Kaasisen ”emännöimässä” yhteislaulu illassa, ja vankalla ammattitaidollaan hän saikin laulurinteellä nostettua tunnelman kattoon.

Lauantaina oli monia mielenkiintoisia kohteita tarjolla mm. karjalainen tori, piirakkakilpailut, kyykkä, ja ehkäpä aivan henkilökohtaisesti eniten kiinnosti karjalan maraton. Hiitolan Pitäjäsiseuraa tälle 10 mailin matkalle lähti edustamaan Ari Vihavainen.

Melkeinpä parhaalla mahdollisella tavalla Ari homman hoitikin, sillä omassa sarjassaan (40v.) hän sijoittui ensimmäiseksi ajalla 56,39 jäaden koko maratonin voittajasta Juha Kanervosta (27v.) ainoastaan 23 sekuntia. Hieno saavutus seuramme edustajalta. Onnittelut tälle kärki-

kaksikolle.

Maratonin jälkeen pitkän sitten jo kiiruhtaa avajaisjuhlaan. Juhlsta poistuessamme olivat tunnelmat ristiriitaiset, ohjelman suhteen olimme kyllä tyytyväisiä mutta se äänentoisto..... oli turhauttavaa seurata puheita ja mahtavaa näytelmää kun suurin osa repliikeistä hukkui johonkin suur’ hallin sokkeloihin. Joissain katsomon osissa ääni varmasti pelasi ihan tyydyttävästi. Yhtenä ava-

jaisjuhlan mieliin painuvimpana esiintyjänä jäi sähkökannelta soittava Anttu Koistinen. Oli nauhinto katsella ja kuunnella tätä nuorta, taitavaa esiintyjää.

Myös lauantai iltana oli meillä Hiitolan Pitäjäselaalaisilla syytä olla tyytyväisiä. Juhlatanssiaisten aluk-

si seurojen ja piirien toiminta palkittiin, tänne Satakuntaankin tuli useita kärkipään sijoituksia. Itselläni oli ilo noutaa seuramme saama kunniakirja, pitäjaseurojen sarjan kolmas sija. Tämän lauantaipäivän kruunasi vielä vierailu kummienoni ja -tätini kodissa, rattoisasti haastellessa menikin se lyhyt aika jonka siellä ehdimme viettää.

Sunnuntaiaamuna valmistauduttiin suureen juhla-kulkueseen. Pienenä puutteena koin tahtia antavan musiikin puuttumisen kulkueesta, välillä se tuntuikin melkein ”vaellukselta”. Toki porukassa oli iloisesti laulavia ryhmiä mukana, mutta enemmän soiton antamaa ryhdikkyyttä olisin tähän marssiin kaivannut.

Pääjuhlan pitopaikaksi oli valittu suuri areena-halli, sisätiloissa pidettävän

Kärkikaksikko maratonilla, 10 mailia takana. Oik. Juha Kanervo ja vas. Ari Vihavainen.

juhlan plussaksi on laskettava ettei sää sitä pysty häiritsemään, mutta.... mutta.... henkilökohtaisesti sitä juhlatunnelmaa mitä viimeksi Porissa stadionilla saimme kokea en näissä sisähalleissa saa. Noihin aikaisempiin juhliin palatakseeni oli aina yksi upeimmista ohjelmanumeroista lipujen kentälle tulo ja sieltä poistuminen soittokunnan tahdissa, se osa juhlista puuttui nyt kokonaan, myös tanhut kuvioineen pääsevät parhaiten oikeuksiinsa vihreällä nurmikentällä esitet-

tynä. Äänentoisto ei sunnuntainakaan toiminut ainakaan jokaisessa katsomon osassa ja harmittavinta oli tosi upean näytelmän seuraaminen kun puheesta ei saanut mitään selvää. Juhlat olivat kaikin puolin hyvin järjestetyt ja ihmiset ystävällisiä ja tuo pieni kritisointi on vain ja ainoastaan henkilökohtainen näkemykseni. Ensi vuonna kaikki tiet johtavat Lahteen, siellä varmasti taas tava-

Raija Laaksonen

Kummini Arvi ja Kaarina Inkinen. Arvi eno syntyyään Kurkijoen Riekkalasta. Vas. Airi Vihavainen, oik. Raija Laaksonen.

Kesä keikkuen tulevi, suvipäivät suloisimmat. Ennen kuin suuria suunnittele, tämän viestini luke-

Olen päättänyt pitää Trentjeffin Karoliinan ja Vasilin lastenlasten ”serkku-seurat” mökillämme Rymättylässä lauantaina 5.6.2004 kello 14 alkaen.

Toivon sydämestäni, että voisit tulla puolisisi kanssa mukaan muistelemaan menneitä sekä jutustelemaan kuulumisia. Kiva olisi myös katsella vanhoja sekä uusia valokuvia.

**LÄMPIMÄSTI
TERVETULOA!**

Irja Vehmanen

Edellä oleva kutsu tuli postiluukustamme. Sama kutsu oli mennyt muille serkuille. Irja oli miehensä Atson kanssa jo aikaisemmin kertonut järjestävänsä sukkukokouksen.

Ilahduin ja innostuin, että oikeinko sukujuhlat. Niistä lukee lehdistä ja kuulee telkkarista. Mutta että me Terentjeffitkin. Kuinkahan se menisi ja montako

meitä tulisi?

Kun saavuimme Rymättylän mökille, oli kaunis ilma. Merenrantapaikka huokui rauhaa ja leppoisuutta. Ensihalaukset ja riekkumiset rauhoittuivat tervetuliaispuheeksi ja –maljaksi. Irja puhui kau- niisti ja tunteikkaasti kaipuusta, joka antoi voiman tämän tilaisuuden järjestämiseksi.

Alku-ujostelun jälkeen levittäydyimme rantanurmikolle, tunnelma vapautui. Nautimme kesäpöydän ruuista ja juomista.

Levittäydyttiin puutarhapöytiin ja –keinuihin. Valokuvat ja muistelot kaivettiin esiin. Hartaasti ja innokkaasti katseltiin ja kuunneltiin. Oli kuin vuosikymmenten asiat pitäisi ahmia äkkiä omaan tietoisuuteen. Vanhemmat serkut tiesivät ja muistivat enemmän. Nuoremmat halusivat saada lisää tietoa juuristaan. Kuvia oli Kurkijoelta ja evakokotapaleelta. Oli asuttu siellä ja täällä.. Sitten lopulta asetettu kuka minnekin. Mekin Pöytyälle.

Rakas serkku

Hyvin juhla onnistuikin. Melkein kaikki serkut olivat paikalla. Vain Varjuksen Sinikka, Kärhän Unto ja Kakkisen Sakari ja Anna-Riitta puutuivat.

Nimet ovat muuttuneet viime vuosisadan nimimuutosten seurauksena. Karoliina ja Vasili saivat lapsia ja he kaikki olivat tietenkin vanhempiensa nimen mukaisesti Terentjeff-nimisiä. Lapsia heille syntyikin monta; Jaakko, Ivan, Elisabet, Johannes, Pekka, Anna, Maria, Nikolai ja Martta.

Jaakko ja Elsa Räcköläinen tekivät suurtyön ja lapsia tuli kahdeksan; Johannes, Sirkka ja Hilikka, Pentti, Sinikka, Jaakko, Jorma ja Jouko.

Ivan ja Nikolai kuolivat jo vauvoina.

Elisabet ja Johannes Kärhä saivat pojan, Nimek-

si tuli Unto.

Johannes muutti Amerikkaan ja Pekka oli vanhapoi- ka.

Anna ja Johannes Tirri eivät saaneet lapsia.

Maria (joka minulle oli rakas Maikki-täti) ja Jussi Osmosalo saivat lapset Markus, Maire, Martti ja Irja.

Martta ja Vilho Kakkisen saivat lapset Sakari ja Anna-Riitta. Martta täyttää aivan pian yhdeksänkymmentä vuotta.

Edellä on pieni sukututkimus. Jos tämän serkkutapaamisen seurauksena syntyy perinne, niin saamme nähdä pikkuserkkuja ja heidän lapsiaankin. Toivotavasti tämä oli alku oman suvun tapaamisille.

Meistä serkuista ovat kuolleet Johannes, Pentti ja Markus. Joukko pienenee joten tuntuu hyvältä ja oike-

alta ajankohdalta, että kokoonnuimme. Jos lapsissamme herää uteliaisuus omia juuriaan kohtaan, niin on jotain laitettu paperille ja saavat tietoa.

Myöhemmin Irja soitti ja pyysi minua minua kirjoittamaan jotain tästä tapaamisesta. Innostuin annettusta vastuusta ja myöskin mahdollisuudesta. Keräilin juttua varten materiaalia.

Atso ja Irja olivat vuoden aikana hommanneet Kansalliarkistosta ja Mikkelin maakunta-arkistosta monennäköistä aineistoa. Oli tilakarttaa Kurkijoelta, kaupakirjoja, perukirjoja, velkakirjoja ja kirjeitä. Myös oli valokuvia ja vanhempiemme albumeja. Paljon oli aineistoa, ei niitä tähän voi eikä tarvitse liittää.

Tutkiessani sitä aineistoa, löysin myös jotain itsestäni. Tein merkintöjä tätä juttua ajatellen. Sukujuureni eivät ole minulle paljoakaan merkinneet. Olen jopa yrittänyt häivyttää ne ja aikonut jatkaa omaa elämäni puhtaalta pöydältä, riippumattomana

juurieni rasitteista, vapaana ja terveenä.

Olen ollut väärässä, nyt sen tiedän. Kunniointi ja rakkaus omia vanhempia ja esivanhempia kohtaan on saanut alkunsa.

Synnyin 7.10.1939 Kurkijoella, juuri talvisodan alkamishetkellä. Äidin ja isän hätä heijastuivat heidän lapsiinsa, tietyksi. Joka ihmisellä on elämässään ihmettelemistä ja kysymyksiä vailla vastauksia, välillä epätoivoisiakin hetkiä. Näitä papereita tukiessani ja omiensa kanssa puhellessa, on olo paljon helpottunut. Asioiden yhteys käy yhä selvemmäksi.

Kuulin kerran viisauden; Omia lapsia kasvattaessaan vanhemmat tulevat tietämään, minkä sankarityön heidän omat vanhempansa ovat tehneet.

Toivomme, että meidän kaikkien lapset myöskin oppivat saman asian kasvattaessaan lapsiaan.

Suurkiitos teille Irja ja Atso SERKKU-JUHLASTA!

Jaakko Teräntö

Pentti Tirkkonen muistelee, osa 2, muistinmerkitsijänä Reijo Mälkiä

VALKEASAARESTA VIIPURIN JA UURAAAN KAUTTA SIVIILIIN

Tänä kesänä on muisteltu 60 vuoden takaisia tapahtumia Kannaksella. Neljännesmiljoonan neuvostosotilaan suurhyökkäys johti läpimurtoon Valkeasaaressa, jossa hyökkäystä oli vastaanottamassa 10.divisioonan riveissä myös Pentti Tirkkonen.

Sorjolaisen Pentti Tirkkosen sotamuisteloiden 1.osa julkaistiin Kurkijokelaisen numeroissa 36 ja 37/1999. Pentin yksikkö JR1 oli hyökkäysvaiheessa kesällä 1941 edennyt vanhan valtakunnanrajan yli Inkerinmaalle, Lempaalaan Leningradin eteen. Siihen pyyhdyttiin puolustusasemiin 9.9.1941 Mannerheimin määräyksestä.

Asemasotaa Lempaalassa

Laatokan ja Suomenlahden välisestä kaistaleesta vastasivat lähinnä Laatokkaa 15.divisioona ja Suomenlahden puolella 2.divisioona. Näiden välissä oli eversti Jussi Sihvon johtama 10.divisioona. Sen JR1 oli siirtynyt Raudusta Lipolan mutkan kautta Lempaalanjärven seutuville. Rykmentti oli ryhmitelty siten, että yksi pataljoona oli sijoitettu Lempaalanjärven rannalle, kaksi oli Suomenlahteen ulottuvalla maalinjalla ja yksi oli reservissä. Pentti Tirkkonen palveli JR1:n 1.pataljoonan 3. komppanian, 3.joukkueen 3.ryhmässä.

Vanha valtakunnanraja jäi 10 kilometriä selän taakse. Alueella ei ollut asutusta ja pellot olivat alkaneet metsittyä Stalinin 1930-luvun alussa tyhjennettyä raja-aluetta. Lempaalanjärven takaa tosin hämmöttivät venäläisen kylän harmaat talot. Yksikön jäätyä puolustukseen kaivettiin juoksuhaudat ja rakennettiin korsut. Etulinjassa elettiin kenttäolosuhteissa, upseeritkin söivät pakista, kertoo Pentti. Parin viikon välein etulinjan miehitys vaihdettiin. Venäläisten pyrkiessä aina häiritsemään vaihtoa väli pidennettiin kolmeen viikkoon. Vartiopalvelu tapahtui parivartiona kahden tunnin jaksoissa, joiden välissä oli neljä tuntia lepoa. Venäläisten asemat sijaitsivat 200 – 300 metrin päässä vähäistä metsikköä kasvavan peltoaukion takana. Toimintaa toivat tiedustelu- ja vanginsieppaamisyritykset ja muu pieni häirintä vihollisen puolelta.

Rykmentin komentajaksi oli Lemiltä juhannuksena 1941 lähdettyä nimitetty eversti Maskula, jonka erikoisuus oli mukana kulkeva vaimo, oopperalaulaja

Ritva Aro. Vaimo oli mukana, vaikka savu olisi vielä leijunut juoksuhaudoissa, kertoo Pentti. Asemasotavaiheen aikana rykmentin komentajaksi vaihtui everstiluutnantti Viljanen, joka jäi 1944 armeijan palvelukseen ja oli eläkkeelle lähtiessään kenraaliluutnantti. Hänet Pentti tapasi myöhemmin rykmentin juhlissa ja kertoo keskustelleensa kin Viljasen kanssa Lappeenrannan asemalla 1972 tai 1976. Pataljoonan komentajana toimi koko ajan majuri Andersson Porvoosta ja komppanian päällikkönä kapteeni Rönkkö.

Idylliä sodan keskellä

Sihvon 10.divisioona oli etulinjassa kevääseen 1943 saakka, kunnes se siirrettiin rintamavastuusta lepoon ja myöhemmin päämajan reserviksi. JR1:n 1.pataljoona majoitettiin Sorvalin kasarmiin Viipurissa. Iltalomat pyörivät hyvin, mutta kun iltalomalaiset palasivat kaupungin ravintoloista ja hotelleista pirsseillä kasarmeille saakka, kiellettiin viikon päästä pirssiautoilta ajo kasarmialueella. Pentti-kin istui ystävänsä, somerniemeläisen Vilho Aholan kanssa Pyöreässä Tornissa. Helluntaia ainakin oltiin vielä Viipurissa, mutta sitten pataljoona siirrettiin Kivennavalle Ahijärven rantaan, josta Pentti muistaa pyöreät valkeasta massasta valmistetut teltat. Kirvesmiehet rakensivat pataljoonan upseerikerhon ja Pentti luontaisena herrasmiehenä määrättiin palveluun upseerikerholle, kuten hän oli ollut talven 1941 Lemilläkin. Upseerikerhoa hoiti Pentin ohella 2.komppaniasta tullut teuvalainen Hakala ja myöhemmin täydennykseksi tullut Pentin joukkueen taistelulähettilä. Miehet hoitivat ruuanlaitonkin. Lottia ei tarvittu avuksi, joskin kerhon yhteydessä oli komppanioiden kenttäkeittiöiden lottien majoitus-tilat. Ruoka oli kyllä aina samanlaista, soosia ja perunaa. Pataljoonan upseerit kävivät syömässä klo 11 ja 17. Palvelua kerholla oli kaksi päivää kolmannen päivän ollessa vapaa. Pentti pääsi kiertelemään ympäristössä, hän kävi mm. Muolaan Jaarilan kylässä, jossa oli tuttuja. Pentti

muistelee tätä vaihetta loistokautena, kunniaa tarvitsi tehdä vain pataljoonan komentajalle ja iltaisin Pentti vei ylijäänyttä ruokaa joukkueensa pojille. Valkjärveltä Viipurista tuotiin ”yksitölpästä” kaljaa, josta talousupseeri edellytti rahastettavan erikseen. Pentille on jäänyt mieleen syksyltä 1943 upseerikerholla juhlat, joihin pataljoonan auto toi Viipurista 40-50 pulloa viinaa. Niistä Pentti sitten kaateli pikareihin. Myöhemmin illalla yhteen pöytään oli jäänyt puolikas pullo, jolloin Pentti ja Hakala pyysivät kapteeni Rönkköä ottamaan sen nimelleen mutta myymään heille. Ja se nautittiin pullon suusta lottien kammarissa.

Reservissä olo loppui keväällä 1944 ja pataljoonan kerhokalusteet siirrettiin autoihin. Pentti sai kutsun esikuntakorsulle. Huoltouseeri, joka sittemmin toimi Turun palopäällikkönä, kirjoitti Pentille kahden vuorokauden komennuksen kalusteiden saattamiseksi Tervasaaren kasarmille Viipuriin. Pentti lähti matkaan ja saatuaan lotilta kuitenkin luovutetuista astioista otti hotellista huoneen, koska huoltouseeri oli luvannut maksaa kaikki kulut. Pentin palattua huoltouseeri kysyi happamasti, paljonko rahaa meni.

Valkeasaaren tulihelvetissä

Divisioona siirrettiin toukokuussa 1944 18.divisioonan tilalle Valkeasaaralle. Pentti tapasi siellä kotikylän miehen, Sorjon ruotsalaisia olevan Pauli Björklundin, joka toimi piiskatykkimiehenä. Jotain aavisteltiin olevan tulossa, koska venäläisten oli kevään aikana havaittu kaivavan juoksuautoja oudosti kohtisuoraan suomalaisia kohten. Kaivamista oli häiritetty krh-tulella.

Kesäkuun 9. päivän aamuna kello 5 tai 6 kurkiamuodostelmana 18 viholliskoneen nähtiin lentävän linjojen yli pommittaen huoltoa takana. Kello 8 etulinjaan kohdistui tykistökeskitys. Kello 10 kaikki miehet komennettiin juoksuautoihin ja korsuissa ei enää sen jälkeen käyty. Saman aikaan alkoi tykistökeskitys. Oli valtavan kuu-

ma päivä ja Inkerinmaan kuivat pellot pöllyisivät niin että aurinko enää vain kiilui taivaalla. Kello 14 – 14.30 Suomenlahdella olivat venäläiset sotalaivat ampuivat juoksuautojen suuntaisesti viimeisen silauksen. Sitten puoli tuntia kestänyt yhtämittainen jylinä taukosi jalkaväen ja panssarien vyöryessä kohti suomalaisasemia.

Kolme vaunua tuli suoraan kohti Pentin puolijoukkuetta. Piiskatykillä tuhottiin niistä kaksi kolmannen jäädessä seisomaan. Pentin havainnon mukaan venäläisellä jalkaväellä oli lämpimästä ilmasta huolimatta paksut manttelit ja he olivat humalassa. Sitten Pentin läheisyydessä on enää jäljellä kolme hänelle tuntematonta suomalaista. Oman huoltopolun päässä näkyy panssarivaunu, joten sitä ei enää voi käyttää. Piti yrittää vaunun sivu naapuriyksikön huoltohautaan. Kaksi miehistä käyttää konepistoolejaan, Pentin omasta aseesta on lukko juuttunut kiinni, joten hän toisen aseensa menettäneen miehen kanssa täyttää kp:n patruunalipaita syöksyessään aina välillä pommikuopalta toiselle. Pentti huomaa housujensa takamuksen kastuneen, luoti tai sirpale oli ottanut kimmokkeen takataskussa olleen viinapullon korkista ja rikkonut pullon kaulan. Kesäkuun 4.päivänä oli nimittäin jaettu kuuteen mieheen pullo Mannerheim-viinoja, minkä peruja Pentillä oli vajaa pullo takataskussaan. Se mahdollisesti pelasti hänen henkensä, uskoo Pentti. Se yö oltiin vielä Venäjän puolella koko ajan yrittäen taaksepäin. Koko 10.divisioonana oli kaatunut, haavoittunut tai paennut.

Viipurin ja Uuraan kautta siviiliin

Seuraavana päivän, 10.6., iltapäivällä tultiin Mainilan rinteeltä alas Rajajoelle. Monet uivat jokipahasen yli, Pentti käveli siltaa pitkin Mainilan mässä jo näkyessä venäläisen hyökkäysvaunun. Sillan kupeessa oli kolme asuunkeli, joiden vieressä lii- kuskeli vanha mummo. Miehet kehoittivat häntä kiireesti lähtemään Viipurin suuntaan. Mummo este- li valitellen, että kun tyttö on vielä lehmien kanssa rajan pinnassa.

Perääntymisen tapahtui epäjärjestyksessä hyökkäysvaunujen ulinan kuulues-

sa takaa. Kivennavalla oli kenttäreitti kiven juurella ja Pentti sai syödäkseen ensimmäisen kerran kahteen vuorokauteen. Täällä Pentti tapasi vanhan ystävänsä Ville Aholan, jonka kanssa jatkoi. Upseereita ei näkynyt missään. Aina välillä sai mennä venäläisiä koneita suojaan. Lähellä Viipuria näkyi kepin nenässä heidän yksikkönsä kenttäpostinumero, josta tiesi oman komppanian miehiä olevan lähistöllä. Tammisuon pysäkillä Viipurin-Elisenvaaran radalla lähtien perääntyminen jatkui järjestyneemmin. Marssittiin muodostelmassa Monrepoota päin. Sitten pystytettiin teltat, jotka kuitenkin heti kohta määrättiin purettavaksi ja rykmentin rippeet siirrettiin kuorma-autokuljetuksella kaupungin toiselle puolelle Hiekan kaupunginosaan rannalle, jonne kaivauduttiin aseisiin. Hiekkamaa oli helppoa kaivaa. Kaupunki ja linna näkyivät kilometrin levyisen lahden takaa. Telaketjutykki ampui kaupungista tulevan sillan rikki. Pentin poteron takana oli kolme metriä korkea hirsi-kasa, josta hirret venäläisten tulituksessa kolisivat päälle. Rannan hopeapajut olivat hetkessä tohjona. Seuraavana päivänä rykmentin tilalle tuli JR 61 (62), lähes ummikkoruotsinkielinen yksikkö. Pentin joukko-osasto siirtyi Uuraaseen, vastapäätä saaristoa, josta ainakin Koivusaaressa oli venäläisiä. Tarkoitus oli estää vihollisen hyökkäys Viipurinlahdelta Tali-Ihantalan puolustajien sivustaan.

Uuraassa he olivat aseleppoon, 4.9.1944, saakka. Päi-

kalta piti poistua 19.9. jolloin Pentin yksikkö kello 14 irtautui rannalta ja lähti nousemaan mäen päällä kulkevalle maantielle. Marssittiin monta kymmentä kilometriä Vaalimaan kautta Miehikkälän Muurikkalan kylään, jossa oltiin telttamajoituksessa marraskuuhun saakka. Sitten siirryttiin Haminaan, josta pitkä juna kahdella veturilla kuljetti pataljoonan Teuvan asemalle. Yhteiskoululla kiväärin putsattiin ja luovutettiin, sotilasvaatteet sai ottaa mukaansa. Kukin matkusti sitten ilmoittautumaan omaan sotilaspiiriinsä, Pentti Jyväskylään, jossa yli neljä vuotta aiemmin oli ilmoittautunut palvelukseen (muisteloiden 1. osa). Pentti sai seuraavana päivänä sotilaspassin ja matkusti naapurin pojan kanssa Seinäjoelle nouten siellä Vaasan junaan. Hän oli Martta-sisareltaan saanut tietää, että kotiväki oli sijoitettu Ylistaron Untamalan kylään. Pentti nousi junasta Ylistaron asemalla, jonne isä oli jättänyt polkupyörän. Pyörällä Pentti polki 18 kilometrin matkan Untamalaan, jossa hän lauantai-iltana 17.11.1944 oli perillä kotiväkinsä luona.

Pentin sota oli päättynyt.

Pentti Tirkkosen maallisen vaellus päättyi 2.7.2004 Tali-Ihantala taistelun 60-vuotismuistopäivänä. Sotaveteraani siunataan Metsämaan kirkkomaahan kurkijokelaisten taas kokoontuessa muistelemaan menetettyä kotiseutuaan

Harvinainen tapaaminen

Paula saa Anitan maalaaman taulun Mallorcalle vietäväksi.

Anita Heinonen, os. Lankinen on syntynyt Kurkijoen Alholla vuonna 1943 ja naapurin tyttö Paula Ristolainen - Cano, os. Ristolainen - vuotta myöhemmin eli keuhkokuumeella vuonna 1944. Vaikka tytöt varmasti tapasivat jo Alholla, ei heillä ole siitä muistikuvaa.

Naapurusten tytöt kotiutuivat perheittensä mukana Mellilään minne varsinainen evakkomatka päättyi. Anitan vanhemmat Martta ja Matti Lankinen hankkivat maatilan Mellilän Pe-

sänsuolta ja Paulan vanhemmat Aino ja Heikki Ristolainen naapurikylästä Iso-perästä. Matkaa naapurusten välillä oli vähän enemmän kuin Alholla mutta se ei estänyt yhteydenpitoa. Kylässä käytiin puolin ja toisin ja niinpä Anita ja Paula leikkivätkin paljon yhdessä sen aikaisten tyttöjen leikkejä.

Viimeiset yhteiset leikit leikittiin vuonna 1956 jolloin Paulan vanhemmat muuttivat Mellilästä Jyväskylään. Aikuistuvat tytöt

menivät vuosien mittaan kumpikin omille tahoilleen koulunkäynnin, ammatinvalinnan ja avioitumisen seurauksina. Anita asuu nykyisin Loimaalla ja Paula Mallorcale. Entiset naapurukset ja leikkiverit tapasivat äskettäin Loimaalla. Edellisestä tapaamisesta oli kulunut 48 vuotta.

“Tyttöjen” tapaamisella oli hyvä syykin. Taulujen maalaamista ahkerasti harrastava Anita oli tehnyt valokuvan perusteella maalaoksen Paulan synnyinkodin rakennuksista Alholla ja luovutti maalauksensa henkilökohdaisesti entiselle leikkikaverilleen.

Rattoisasti siinä vierähti tyttöjen iltapuhde menneitä

muistellessa, sekä elämänvaiheita ja työ - ja perhe-suhteita kertoillessaan. Paula meni sairaanhoitajaksi valmistumisensa jälkeen vuonna 1970 Mallorcalle, tarkoituksena viipyä siellä yksi vuosi. Mallorcaltä löytyi kuitenkin mieluisa työpaikka ja paikkakuntalainen mies, joten tuo yksi vuosi on venähtänyt jo 34 vuodeksi. Paulan perheeseen kuuluu aviomies Josen lisäksi kaksi tytärtä.

Monivaiheinen on ollut myös parturi - kampaajakoulutustautuneen Anitan elämä. Nyt hän on asunut vuosikymmeniä Loimaalla. Anita on yksi tytär, joka asuu perheensä, aviomies sekä tytär ja poika, kanssa Rymättylässä, jonka maisemista Anita on ammentanut aiheita lukuisiin maalauksiinsa.

Arvi Heinonen.

Paulan työpaikka on nykyään Mallorcan lentokentän ensiapupoliklinikka.

Anita harrastuksensa parissa.

Tarjoukset voimassa: perjantai-sunnuntai 23.-25.7.2004

Huoleton kesäkeittiö!

Chick Marinoitu broilerin Rintaleike n. 800 g

4,59 kg

LAPIN KULTA III 24 pullon kori
(1,56 l) 12,39 + 4,60

16,99 kori
1/tal.

Valio Polar 5, Polar 15 tai Polar 300-350 g (10.83-9.29 kg) 3,25 pkt	Pepsi Max 2-pack 1,5 l (0,56 l) Sisältö Pantti 1,69 0,80 2,49 2-pack	SPAR® Perinteinen Grillimakkara 400 g (1,88 kg) 1,50 2 pkt	SPAR® Eskimo monipakkaus 12 x 40 g 480 g (3,13 kg) 3,00 2 pkt

Tuoretorilitamme

Ranskalainen Varhaispäärynä **1,60 kg**

Suomalainen Ruukkusalaatti **0,60 kpl**

Pihvi
GRILLILIHAN PALVELUPISTE PALVELEE
pe 10.00-20.00 la 10.00-16.00

KAUPPAKESKUS LOIMAA

Alko 762 2062 **nonstop parturi** 040-765 7028 **Naisellista muotia -Loimatar** 762 2848

Kahvila Helmi 762 4432 **LOP. Kultapiste** 763 2150 **Olgatar** 762 1413 **Ritvan ja Olin Eines-keittiö** 76368520

SPAR

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa Sinun makuusi

MAAN MAINIO MASINISTIPÄIVÄ

Loimaan Haaralla la 24.7.2004 klo 9-17.00

Ohjelmassa mm: maamooottoreita n. 50 kpl, **HÖYRYKONE**, vanhoja autoja, traktoreita ja raamisaha.
Entisiä työtapoja ja -näytöksiä mm. veitsenhioja, seppä, pärekopantekijä, vihrantekijä.
Näytteillä on kahvimyllyjä, työkaluja, kotieläimiä.

LÖYLYNHEITTOKILPAILU

Veteraanien kenttä keittiöstä lihasoppaa VANHANAJAN

HARMONIKKATANSIT

Merran suulissa klo 20-01.

Yhteislaulua iltanuotilla.

Liput: Päivälippu 5 Eur, lapset 1 E, alle kouluikäiset ilmaiseksi. Iltalippu 5 E, päivälipun ostajalle tanssilippu 2 E.

Järjestää: Loimaan kunnan kulttuurilautakunta, Loimaan PVY Loimaan 4H-Yhdistys Saviseudun Harmonikkamiehet

TILAA Kurkijokelainen
Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 Loimaa
Avoimna: Ti & Pe klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppialankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
oik.yo Tiina Tähtinen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaalaa

EHT-
liiton jäsen

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547